

ACC. N:R. 4126

Landskap: Blekinge Upptecknat av: Aug. Holmberg
Härad: Bräkne Koby församling Adress: Svängsta
Socken: Ringamålas församling Berättat av: framtidne båtsman
Uppteckningsår: 1934 Född år Holmberg från Lurukull

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningen rör Ysnamåla Gårdsområde

Framtidne storbonden Ola Nilsson i Ysnamåla
har vilken nedanstående skulle hävd. Bekräftare
vid av mig gjord förfrågan egenhändigt sanningen
av båtsman Holmbergs utsaga! Holmberg skulle
då tjänat oräng hos Ola Nilsson. båtsmannen
var, som alle de gamle mycket vidkeplig. Och mot
förmodan var Ola Nilsson likavant funtad!

kom alltid välbehållna hem igen. Då seremot på den andra gården ofta hände att något kreatur "gick ner sig".

Råkade en kottling, eller något annat föremål tappas i skogen under körlorna för dagen, så nog hängde föremålet morgonen efter på teet (=grindten) utvid körvägen.

"Jaa så va roligt o tjina te Ola Nilsons fo så va bättre tur mä allting var, än på noet annat ställe"

Men vidare tomterne ä i alla ^{fall} nära konstiga präkar!

På vad sätt så? Jo vi ä lunagoo = (spjuceraktig) dyrs på August så ska du få höra på farken!

Hoar H: nu berättare var i hufvudsak följande:

En sommardag hade en av Nilsons kor, som gick i bete i hagen "kastat". D. v. säga: fött en kalv. Hon kom hem med de öfriga djuren om kråtten, men kalven syntes icke till. Hon visade tydliga tecken till vad som passerat för vägen, så derom var intet tvivel men det oronliga bestod i att hon gått ifrån kalven

"Något som sällan inträffar". Dagen efter var både bonden
orungen och pigan i farten med att leta igenom alla de
marker bonden egde men ingen kalv syntes till. Leet om
kvällen när de kommo hem stod kalven vid Leet och
kreaturen brukade samlas. Men något förut på Moran
släppt in korna fanns kalven icke der.

Just som bonden och de öfriga kom fram till Leet
hörde de hur hjärtligt tonsten grinade åt dem för
det spratt han spelat dem, och i det samma sågs
de hur han sprang ut från den stora Hasselbusken
der han hållit sig gömt, och försvann bakom knuten
på lagårn. "Ja du må tro August, kunde man
skaffa sig en sån tonste, så kunde man ha det
gott på gamla dagar!" -- Stackars Holmberg
han dog i stort armod --

I Ringamåla s. n. fanns en bonde, som av folkhemorvärd
 blivit betitlad "Snäljåpen". Han var en äkta spartan i sitt
 levnadssätt. Och hurdan hans mage var konstruerad, är
 icke gott att säga, ty den tycktes tala vad som helst! Och
 gjorde någon en anmärkning till honom över den usla kost
 han bestod sig med, gav han alltid samma svar: "Vad
 gör det vad människan äter för något, Det blir intet annat
 än en lo-t ändå!!"

Det är egendomligt med girighetar. I huru många former
 deras kärlek till pengar kan ta sig uttryck! Somliga ha sin förnö-
 jelse av att gömma dem på ett säkert ställe, samt att så ofta
 som tiden tillåter pröja sig åt att se och räkna dem. Precis
 så gjorde inte Snäljåpen. Istället lånade han ut pengar
 till personer som han ansåg riktigt säkra. Men med iakt-
 tagande av alla av honom kända försigtighets-åtgärder Det
 skulle ha funnits en bank i Carlshamn. Men denna sådes
 att sköttes av stadens herrar, Och sådana var det inte värst

för en bonde att anförtro sina pengar åt.

Men "men skor ä ända men skor"! Och ifall allting skulle svika, trots alla försigtighetsmått, gånge han ända åtskilligt i en stor med lock försedd kopparskåpa, som han gräfer ner något från boningshuset, vid sidan av en stengårdsgräns, och alldeles inunder en yvig Hagtornsbuske. Platsen valdes säkert med avseende, såsom ett igenkänningsmärke, emedan Hagtorn var något i den orten sålsgut. I detta "krus" (=Kruskan) medlares till och till under årens lopp i blanka tvårigsvalrar allt som ej lånades ut i större poster. Och så hemligt höll han detta gömställe, att varken karingen, så länge han levere, ej heller gubbens ende pojke visste om platsen. Men någon gång lär han ända ha pratat bredvid munnen för någon god vän ty det glunkades om att Snäljåpen hade pengarna nergräfa. Men var? Det visste ingen! Trots den usla viden han försör och det stränga arbetet han tidigt och sent emverkartade sig skulle han blivit mycket gammal. Så en dag blev han

sjuk på allvar, och någon dag efter mistade han tal förmågan, men
lepte ännu ett par dagar till innan han knall och fall dog
och tog således hemligheten med krukans förvaringsplats med
sig i graven. Det glunkades om att pojken slagit ihjel
gubben i harnen över att han ej fick veta var kruset fanns!

Pojken, som på grund av sin klumpiga kropp kallades:
"Bösten" var nu ensam kvar på tappans och som han då
ej var gift, låg han ensam i de förfallna husen om nätterna.
Under gubbens lifstid hade han hjälpt venne med att bränna
brännvin i oloflig tid. På Pränglat bort smör med inättad
potatessgröt etc. jemte många andra fula, "löja gersningar".
Hade således sjuket samvete varför hans sömn om nätterna
var ganska orolig. När han då låg vakem såg han ofta
ett hus som oroligt fladdrade fram och åter, bort i rängun
något från husen! Samma hus sågo många stadskorare
som kommo landsvägen fram om nätterna och alla trodde
att detta var smäljårens pengadrake som nu efter gubbens

och vakta hans gömda pengar. Böstelen blev till slut
rädd för att vistas i husen, utan flyttade till en gulle
lite vrå, kallad "Fräsko Lasse" och för renne omtalade
Böstelen sin råvå för ortens "konstiga lysen". Ah! sa
Lasse, nu ä du dum! Kan du inte begripa att ä
farqubben som vill värsko dig om var han har grävet
ner sina pengar. Så vit o be gaster visa dig platsen, så
må du tro det finns nåt som ä värst och ta vara på!

Gåte för allt smör i Smöland förs ja gå vit. Ej heller
fråga om nåt. Kanske ä ä far så som spöka?

Visa mig var stället ä det du sett lysen så ska ja gå
med och hjälpa dig o grava. Lasse gick vit, och lyckades
genom att tätt om tätt stöta en järnstång i jorden till
slut finna kruset precis under Hagtornskusten. När
locket lyftes av var kruset fullt med silverpengar som
vid räkning visade sig vara många tusen rigsdaler.
Men Lasse blev sjuk efteråt!